

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

XVI. Iacob. Sadolet. Episc. Carpent. Ioan. Lothoringio Cardinali, S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

XV.

IAC. SADOL. EPISC. CARPENT.

Ioan. Lothoringio S. R. E. Cardinali. S. P. D.

IN meo à vobis digressu, nescio quo pacto imago omnium vestrum, summiq; imprimis Regis, atque tua nō solum me discedentem prosecuta est, sed vsque adhuc in animo meo permansit ac, vt se habet res, etiam permanens videretur. Habet enim illa in me familiare sibi iam domicilium. Quod profectò euenit magnitudine quadam amoris, quo erga vos incensus sum. Iam dudum hoc quidem: etenim sat diu est, quòd mea & studia, & officia ad vtrunq; vestrum colendum contuli. Sed mea hæc voluntas etiam confirmatior facta est, posteaquam ego sum cum ambobus vobis collocutus. Quo in congressu non tam potestas & amplitudo vestra, quæ quamquam permagna est, alios tamen & habuit pares aliquando, & habitura est: quam humanitas quæ illi amplitudini maximo est ornamento, & in qua vos singulares esse contenditis, fecit, vt vos ego præcipue & colam & admirem. Itaque nil mirum, si vobis & amore, & obseruantia sum addictus: quorum alterum virtuti vestre iure ac merito debetur, alterum potestati. Sed ego hæc cogitans, cum animi mei studium & beniuolentiam vobis declarare cuperem, vel potius ab amore ipso cogerer: ad Regem quidem non sum ausus, neque sanè conueniebat: ad te verò, cuius mihi comitas magis est in promptu, has dedi literas: nihil aliud postulans, nisi te illis interpretibus, quando coram non licet, & salutare, & venerari, & tibi memetipsum in memoriam redigere: petereque à te, vt me in numero tuorum habere pergas. Hoc cum mihi optatissimum esset, tum virtutis proprium, & humanitatis, & nobilitatis imprimis tuæ. Vale. Carpentoracti, V. Idus Iulij, M. D. XXXIII.

XVI.

IACOB. SADOLET. EPISC. CARPENT.

Ioan. Lothoringio Cardinali, S. P. D.

ET si cæ sunt curæ & occupationes tuæ in hoc tempore vt magis tu votis precibusque nostris apud Deum adiuuandus, quam literis interpellandus esse videaris: propterea quòd hæc de pace actio, præclaraque tractatio, tota tuæ fidei diligentique permilla, in alias cogitationes minimè deriuanda est. Tamen cum venires mihi in mentem, te eum esse, qui summam nobilitatem tuam, quam à maioribus accepisti, virtute etiam & huma-

humanitate tua feceris ampliore: ingenij autem tui magnitudinem non solum, qua tu obire simul multa, & conficere paratus es: non peravi molestum tibi me facturum, si cum hominem tibi commendassetem, quem imprimis dignum tua benevolentia esse existor. Florentius Volusenus, natione Scotus, elegantiam orationis, & literis Latinissimus, de quo homine sanè agendum paucis recum est, quippe, qui tibi probè norus sit, & tuæ bonitatis operæ subsidio, literarum studiis Luteria aliquantum tempus operam dederit. Is cum superioribus mensibus vrbs Romæ visitanda studio flagrans, de tua voluntate cum collega tuo Ioanne Bellio, viro ornatissimo, in viam se dedisset, atque Auenionem vique esset peruectus: ibi aduersa valetudine, & inopia retum necessitatum subsistere est compulsus: pauloque post ad me se contulit: quem ego, quanquam pertenuis, & magnis rei familiaris difficultatibus affectus, iucundè tamen, comiterque recepi, cognitoque mox hominis ingenio, & natura ingenia liberalique perfecta, etiam in honore deinde habui. Etenim nihil est quod agam libentius, quam ut opituler, quo ad possum, doctis viris & eorum animos ita sustentem, ut ne eos studium suum in optimis artibus posuisse vnquam peniteat. Quòd si mea huic voluntati fortuna benignius esset suffragata, nemo me opinor, illam vel laudem, vel voluptatem bene de bonis promerendi, studio suis appetisset. Nunc in hoc mea vita statu, qui, cum multis externis rebus deficitur, eas tamen habet in ista sanam iucunditates, ut mea maximè fortuna contentus vitam. Inveniam tamen illud me angit, quòd non possum quemadmodum quidem cuperè, bonis & doctis hominibus prodesse. Quòd necesse est te scribo, ut tu, qui potes, & qui hanc liberalitatis ac benevolentie laudem libentissimè soles usurpare, gaudeas isto meo excellenti bono, hocque ita statuas, quòd præclare intelligas, Nihil esse beatius, quam habere bene de multis promerendi facultatem, cum istiusmodi natura, & magnitudine animi, & nobilitate coniunctam. Sed ut eò redeam vnde diuertii, Horatius mecum nunc Carpentoracii est, maximoque animo, & incredibili assiduitate optimis literis, præsertimque Philosophiæ operam: mihi que in quotidiana consuetudine admodum iucundus & gratus est. Te porò dominum & patronum suam prædicat ipse, ac proficitur: inque ea parte semper futurus est, quancumque tu iussis. Eum ego tuæ fidei, bonitati, liberalitatisque commendo: & abs te vehementer peto, ut quando ipse non minus hic studia doctrinæ persequitur, quam si Luteria civitatis pro tua præstanti liberalique natura, eam mercedem suam illi saluam abs te esse, quam iam pridem constituisti. Hoc cum tua amplitudine, generis que tui, ac virtutis gloria maximè di-

mè dignum est, tum mihi certè facturus es gratissimum: quia te
obseruantia, qua cepti, te assidue prosequor: amoremque meum
semel erga te, optimo quidem iure susceptum, fidelissimè conser-
uo. Deumque immortalem supplicem oro, ut cum tibi salutem per-
peruamq; incolumitatem, tum fructum & laudem benè confecti
istius muneris, in quo honorificentissimè & summa omnium cum
expectatione versaris, præbeat & largiatur: ut tua ope, prudentia,
labore, autoritate conciliata pax, nos non solum in otio, & in
tranquillitate constituat: sed ab his periculis, quæ mihi videntur
multa & græua impendere, reddat tutos. Vale. 1536.

XVII.

IAC. SADOLETIVS EPISC. CARR.

N. Acremontio S. R. E. Cardinali S. P. D.

PAVLVS meus, qui istuc ad salutandum maximum istum Re-
gem meo iussu accesserat, in reditu suo ad nos, de tua virtute,
prudencia, autoritate multa mihi narrauit: illudque addidit, sine
gularum tuam quandam erga se & eximiam humanitatem in
omnibus rebus se expertum fuisse: prætereaque cognouisse pla-
ribus signis atque iudiciis me ipsum quoque tibi esse cordi: pra-
ratamque esse, si quid incidat ut opus sit, & operam mihi & be-
neuolentiam tuam. Quæ ego ita accipio, ut ad agendas tibi me-
ritas gratias, animi quidem multum, facultatis autem parum ha-
bere mihi videat. Talis enim viri neque testimonio ornatus quic-
quam, neque amicitia fieri potest oprabilius. Sed ego, etiam
amplificatio dignitatis in ea incidit tempora, quibus ego ab vrbe
absui: nominis tamen tui studio quodam etiam antea tenebat,
quod non pauca de te, & de virtutibus tuis audieram, quæ nunc
quidem apud me expressiora facta sunt, postquam tua hæc recen-
te humanitate, tanquam quodam adhibito lumine, apertius ne-
bis sunt demonstrata. Ac quod ad gratulandum tuæ dignitati
pertinet: non te arbitror dubitare, quin mihi sit honos tuus cha-
rissimus, & amplitudo præcipuè grata: cum tu præferam istam
ipsam dignitatem meritis antè his, quam obtinueris. In quo ma-
gis gratulandum mihi videtur, quod tu non minus splendens
ipst honori afferas, quam honos tibi. Sed tamen spectatam vir-
tutem his etiam insigniri fortuna ornamentis optandum est:
quod ego in aliis facio & semper feci magis, quam in me ipso.
Nam cum cæteris qui benè essent meriti, omnia honorum in-
signia semper optauerim, mihi hanc delegi & fortunarum & vite
mediocritatem, in qua beata præcipuè vita consistit, atque hoc
animo ac iudicio ex vrbe Roma egressus, tanquam è magno ma-
ri, in hunc exiguum quidem, sed tamen tutum & tranquillum
portum,